

Цей переклад підготовлений Радою Європи в межах Плану дій Ради Європи для України на 2018-2021 роки та фінансований за рахунок коштів на рівні Плану дій, наданих Естонією, Ірландією, Латвією, Литвою, Ліхтенштейном, Люксембургом, Нідерландами, Норвегією, Польщею, Румунією, Туреччиною, Угорщиною, Фінляндією, Чеською Республікою, Швейцарією, Швецією та Канадою.

This translation is produced by the Council of Europe within the framework of the Council of Europe Action Plan for Ukraine 2018-2021 and funded with Action Plan-level funds provided by the Czech Republic, Estonia, Finland, Hungary, Ireland, Latvia, Liechtenstein, Lithuania, Luxembourg, the Netherlands, Norway, Poland, Romania, Sweden, Switzerland, Turkey and Canada.

Yordanova і Інші проти Болгарії - 25446/06

Рішення від 24.4.2012 [Секція IV]

Стаття 8

Стаття 8-1

Повага до сімейного життя

Повага до житла

Повага до приватного життя

Намір виселення ромів, які жили у таборі, без пропозиції надати інше житло: виселення *спричинить порушення*

Стаття 46

Стаття 46-2

Виконання рішення

Загальні заходи

Держава-відповідач має вжити заходів, які гарантуватимуть пропорційність у застосуванні постанов, спрямованих на повернення земельних ділянок, що перебувають у державній власності

Факти – Заявники живуть у ромському районі Софії, розташованому на муніципальній землі, де ромські родини почали оселятися в 1960-х і 1970-х роках, останні з них прибули у 1990-х роках. Вони живуть у халупах без водогону чи каналізації. Безсумнівно, будинки заявників не відповідають мінімальним стандартам будівництва та безпеки і не можуть бути зареєстровані без суттєвого переобладнання.

На початку 1990-х років в багатьох районах Софії зросло напруження між ромами та їхніми неромськими сусідами. Питання ромських кварталів широко обговорювалося, і кілька видатних політиків говорили про необхідність спорожнити «ромські гетто» Софії. Проте ані держава, ані муніципалітет не прагнули виселити заявників та їхні сім'ї до 17 вересня 2005 року, коли мер району видала наказ про їх примусове виселення. Національні суди оголосили, що постанова про виселення була законною. Мер оголосила публічно, що неможливо надати нове помешкання мешканцям кварталу, тому що вони не були зареєстровані як особи, яким має бути надане житло, і муніципалітет не міг надати їм пріоритет перед особами, які перебувають на черзі протягом багатьох років. Проте виселення було призупинене після втручання Європейського Парламенту та встановлення Судом тимчасового заходу, відповідно до статті 39 його Регламенту.

Право – стаття 8: Виселення заявників із халуп, де вони прожили протягом десятиліть із сім'ями, і де вони утворюють спільноту з кількох сотень людей, матиме наслідки для їхнього способу життя та їхніх соціальних та сімейних зв'язків, а, отже, становить порушення їхнього права на повагу до їхнього приватного і сімейного життя і житла. Таке втручання матиме внутрішню правову основу і спрямовуватиметься на законну мету, яка полягає у захисті економічного добробуту країни та здоров'я і прав інших осіб.

Проте, Уряд не довів, що спірні заходи необхідні в демократичному суспільстві. Хоча влада, в принципі, має право повернути незаконно займану муніципальну землю, вона толерувала ці незаконні ромські поселення протягом декількох десятиліть, дозволяючи заявникам прив'язатися до цього району та збудувати там свою громаду. Принцип пропорційності вимагає, щоб до ситуацій, які стосуються цілої громади, та до поселень, які утворились віддавна, ставились цілком інакше, ніж до звичайних справ щодо виселення особи з незаконно зайнятої ділянки. Проте, згідно з чинним внутрішнім законодавством, муніципальні органи влади не були зобов'язані враховувати різні задіяні інтереси або пропорційність; тому, спираючись на цю нормативно-правову базу, вони мотивували своє рішення про виселення заявників тільки твердженням про те, що вони незаконно займають земельну ділянку. Національні суди прямо відмовилися вислухати аргументи щодо пропорційності та тривалості часу, протягом якого заявники займали землю, і це нікого не турбувало. Хоча не заперечується, що більшість будинків заявників не відповідають основним будівельним і санітарним нормам, Уряд не довів, що було серйозно вивчено інші засоби вирішення цих проблем, наприклад, шляхом легалізації будівель, де це можливо, встановлення трубопроводів для постачання питної води та каналізації та надання допомоги для пошуку житла, якщо виселення виявиться необхідним. Влада також не взяла до уваги ризик того, що заявники стануть безпритульними. Натомість, державні органи намагалися виконати постанову про виселення у 2005 і 2006 роках без урахування наслідків. Уряд не довів, що було терміново необхідно повернути землю для цілей громадського користування, про які він згадував. Нарешті, влада відмовилася розглядати підходи, спеціально пристосовані до потреб ромської громади на тій підставі, що це дискримінує більшість населення. Однак цей аргумент не визнає, що роми утворюють знедолену соціально виключену громаду, яка потребує допомоги, щоб мати можливість користуватися тими ж правами, що й більшість населення. Знедолений характер групи, до якої належать заявники, є чинником, якому необхідно надати вагу, щоб визначити шляхи вирішення проблеми їх незаконного проживання, а у разі, якщо виселення виявиться необхідним – вирішити, коли і як це зробити і, якщо можливо, знайти інше житло. Цей фактор жодним чином не був врахований у даному випадку.

Незважаючи на те, що з вересня 2005 року Уряд і місцеві органи влади неодноразово заявляли, що мають намір знайти вирішення проблеми заявників, надавши їм інше житло, обговорення та програми, про які йдеться, не є частиною офіційної процедури у державному органі, уповноваженому змінити постанову про виселення, і не призводить до ухвалення конкретних правових актів стосовно заявників. Дійсно, постанова про виселення все ще залишається чинною і може бути звернена до виконання.

Коротше кажучи, оскаржувана постанова про виселення була прийнята в 2005 році на підставі закону і контролювалася за допомогою процесу з ухвалення рішень, котрі не вимагали перевірки пропорційності та не надавали жодних гарантій проти непропорційного втручання.

Висновок: порушення (одноголосно).

Стаття 46: Загальні заходи, які мають бути вжиті, повинні включати внесення змін до відповідного законодавства і національної практики, аби забезпечити те, що

постанови, спрямовані на повернення власникам громадських будівель або земельних ділянок, і котрі можуть спричинити втручання у захищені Конвенцією права і свободи, навіть у випадку незаконного займання, чітко вказували цілі, які у такий спосіб мають бути досягнуті, осіб, яких торкається ця постанова, і заходи, передбачені для дотримання пропорційності.

Стосовно індивідуальних заходів, які мають бути вжиті, то необхідно скасувати постанову про виселення, ухвалену у 2005 році, або призупинити її виконання до вжиття заходів, спрямованих на забезпечення того, щоб болгарські державні органи дотримувалися вимог Конвенції, наведених у цьому рішенні.

Стаття 41: встановлення порушення є достатнім відшкодуванням моральної шкоди.